

BELLETEN

Cilt: LXI

Aralık 1997

Sayı: 232

ÇİVİYAZILI HİTİT TABLETLERİ

SEDAT ERKUT*

Anadolu ve onun güneyinde hemen hepsi bilimsel kazılarda ele geçmiş, Hititlere ait tabletlere ilişkin bilgiler aşağıdaki çizelgede toplu olarak gösterilmiştir:

Buluntu yeri	Eski adı	İli	Ülke	Tablet	Bib.
Boğazköy	<i>Hattuša</i>	Çorum	Türkiye	± 28.000	1
Alaca Höyük	<i>Arinna</i>	Çorum	Türkiye	1	2
Maşat - Höyük	<i>Tapigga</i>	Amasya	Türkiye	1+116	3
İnandık	<i>Hanhana</i>	Çankırı	Türkiye	1	4
Kerkenes Dağı	<i>Dağa?</i>	Yozgat	Türkiye	1	5
Taşlık Höyük	<i>Haitta?</i>				
Tarsus	<i>Tarša</i>	İçel	Türkiye	1	6
Tel Açana	<i>Alalah</i>	Hatay	Türkiye	1	7
Ras Şamra	<i>Ugarit</i>	Lazkiye	Suriye	3	8
Meskene	<i>Emar</i>	Halep	Suriye	?	9
Tel El Amarna	<i>Ahetaton</i>	Minye	Mısır	2	10
Ortaköy	<i>Şapinuua</i>	Çorum	Türkiye	± 3.000	11
Kuşaklı Höyük	<i>Şarišša</i>	Sivas	Türkiye	± 47	12
(Prizma tablet)	?	?	Suriye?	1	13

* Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Tarih Bölümü, Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı öğretim üyesi.

BİBLİYOGRAFYA

1. *Keilschrift ırkunden aus Boghazkoi (KUB) I - LX; Keilschrifttexte aus Boghazkoi (KBo) I-XXXVI; Ankara Arkeoloji Müzesi'nde Bulunan Boğazköy Tabletleri (ABoT) (1948); Bronz Tablet (BT) (H. Otten, Die Bronzetafel aus Boğazköy, IX. Kazı Sonuçları Toplantısı (1988); StBoT Beiheft 1, (1988), İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde Bulunan Boğazköy Tabletlerinden Seçme Metinler (IBoT), I. cilt (1944), II. cilt (1947), III. cilt (1954), IV. cilt (1988); Hittite Texte in the Cuneiform Character in the British Museum (HT) (1920), London; Fragments (H)ittites du Louvre, Memorial Atatürk, Etudes d'Archéologie et de Philologie Anatoliennes (FHL) (1982), s. 73-107; Fragments (H)ittites de Genève (FHG), Revue d'Assyriologie et d'Archeologie orientale (RA) 45 (1951) s. 183-194, RA 46 (1952) s. 42-50 (son dört serinin kaynağı belli değildir, olasılıkla Boğazköy'dür). Henüz yayınlanmamış Boğazköy kazılarında ele geçen tabletler Çorum Arkeoloji Müzesi'nde korunmaktadır.*

2. H.Z. Koşay, *Alaca Höyük Kazısı 1937-1939*, s. 93 (Bu kısım H.G. Güterbock tarafından hazırlanmıştır.); *ABoT*, No. 64; L. Rost, Die außerhalb von Boğazköy gefundenen hethitischen Briefe, *Mitteilungen des Instituts für Orientforschung (MIO) IV*, (1956), s. 344 vd. (Alaca Höyük'ün Hitit çağındaki adının *Arinna* olduğuna dair bkz. Sedat Erkut, Hitit Çağının Önemli Kült Kenti Arinna'nın Yeri, *Fs. S. Alp*, 1992, s. 159-165. Ayrıca karşılaştırınız; M. Popko, *Zippalanda*, Text der Hethiter 21, 1994, s. 11 vd.).

3. a - İlk Maşat Höyük tableti için bkz.: H.G. Güterbock, *Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C. II (1944), s. 389 vd. (*ABoT* No. 63); L. Rost, Die außerhalb von Boğazköy gefundenen hethitischen Briefe, *MIO IV* (1956), s. 345 vd.

b - 1975 yılında bulunan tabletler için bkz.: S. Alp, Maşat Höyük'te Keşfedilen Çivi Yazılı Hitit Tabletleri, *VIII. T.T. Kongresi* (1978), s. 165; Die Tontafelentdeckungen auf dem Maşat Höyük, *Belleten XLIV*, sayı: 173 (1980), s. 25 vd. (Bu belgenin hazırlanmasında yukarıda anılan son iki eserden yararlanılmıştır.); Maşat-Höyük için ayrıca bkz. *Reallexikon der Assyriologie (RIA)*, cilt 7, s. 442-444 (1987-1990) (Maşat-Höyük maddesi); *Florięgium Anatoicum* (Fs. E. Laroche), Remarques sur la géographie de la région du haut Yeşil-Irmak d'après les tablettes hittites de Maşat-Höyük, 1979, s. 29 vd.; *Beiträge Altertumskunde Kleinasien* (Fs. K. Bittel), Die Lage der hethitischen Kultstadt *Karağna* im Lichte der Maşat - Texte, 1983, s. 43 vd.; son olarak bkz. *Hethitische Keilschrifttafeln aus Maşat - Höyük*, T.T.K.

Yayınları, VI. Dizi - Sa. 34, 1991, Ankara; *Hethitische Briefe aus Maşat-Höyük*, T.T.K. Yayınları, VI. Dizi - Sa. 35, 1991, Ankara.

4. K. Balkan, *İnandık'ta 1966 yılında Bulunan Eski Hitit Çağına Ait Bir Başış Belgesi*, 1973, Ankara (İnandık'ın Hitit çağındaki adı için bkz. S. Alp, Hitit Kenti *Hanhana*'nın Yeri, *Belleten* XLI, Sayı: 164 (1977), s. 649-652; Die Lage der hethitischen Kultstadt *Hanhana*, *Fs. Elmar Edel*, Bamberg, 1979, s. 13-16.).

5. Fr. Cornelius, Zur hethitischen Landeskunde, *Bibliotheca Orientalis (BiOr)*, Leiden, XXI (1964), s. 12. (Fr. Cornelius söz konusu tabletin Kerenez dağı yakınlarındaki Taşlık mevkiinde bulunduğunu belirtiyor. Aşağıda adresi verilen makalede Aşağı ve Yukarı Taşlık mevkilerinin bulunduğu anlaşılıyor. Öte yandan Taşlık Höyük'ü de içine alan bu dar bölge Kuşaklı Höyük'ün yaklaşık 2 km. kuzey-doğusunda bulunmaktadır. Bkz. G.D. and M.E.F. Summers and K. Ahmet, The Regional Survey at Kerkenes Dağ: An Interim Report on the Seasons of 1993 and 1994, *Anatolian Studies*, Journal of the British Institute of Archaeology at Ankara (AS) XLV, London, (1995) s. 55; (*Kerkenes Dağı*'nın Hitit çağındaki adının *Dağa*, *Kuşaklı Höyük*'ün adının *Zippalanda* olabileceği hakkında bkz. O.R. Gurney, The Hittite Names of Kerkenes Dağ and Kuşaklı Höyük, AS XLV, London, (1995) s. 69-71.

6. A. Goetze, Cuneiform Inscriptions from Tarsus, *Journal of the American Oriental Society (JAOS)*, 59 (1939), s. 1 vd.; *American Journal of Archaeology (AJA)* 41 (1941), s. 280; K.K. Riemschneider, LSU: Die hethitischen Landschenkungsurkunden, *MIO* VI (1958), s. 344 not 81 ve s. 375.; Tarsus = *Tarša* eşitliği ve bibliyografya için bkz. J. Tischler-G. del Monte, *Die Orts-und Gewässernamen der hethitischen Texte*, RGTC 6 (1978), s. 408. Ayrıca bkz. M. Forlanini, ASVOA 4.3 (1986) Tav, XVI 4.

7. D.J. Wiseman, *The Alalakh Tablets*, (1953) London, s. 62 vd. Nr. 124 ve Nr. 125, ayrıca Nr. 454 için bkz. O. Gurney, *A Hittite Divination Text*, s. 116 vd.; ayrıca Nr. 124 ve 125 için bkz. L. Rost, Die außerhalb von Boğazköy gefundenen hethitischen Briefe, *MIO* IV (1956), s. 340 vd.

8. E Laroche, Textes de Ras Shamra en langue hittite, *Ugaritica* V (1968), s. 769 vd.

9. J. Margueron, Quatre campagnes de fouilles à Emar (1972-1974): Un bilan provisoire. *Syria* LII (1975), s. 69 vd.; D. Arnaud, *Les Annales Archéologiques Arabes Syriennes* XXV (1975), s 87-93.

10. A. Goetze, *Verstreute Boghazköi-Texte (VBoT) 1-2* (1930), Marburg; L. Rost, Die außerhalb von Boğazköy gefundenen hethitischen Briefe, *MIO*, IV (1956), s. 328, 334 vd.

11. A. Süel, Ortaköy'ün Hitit Çağındaki Adı, *Bulleten* LIX, Sayı: 225 (1995), s. 271-283.

12. A. Müller-Karpe, Untersuchungen in Kuşaklı 1992-94, *Mitteilungen der Deutschen Orient-Gesellschaft (MDOG)* 127, (1995); G. Wilhelm, Die Tontafelfunde der 2. Ausgrabungskampagne 1994 in Kuşaklı, *MDOG* 127 (1995), s. 37; A. Müller-Karpe, Kuşaklı, *Antike Welt*, Sonderdruck 4 (1996), s. 312; A. Müller-Karpe, Untersuchungen in Kuşaklı 1995, *MDOG* 128, 1996; V. Haas-I. Wegner, Die Orakelprotokolle aus Kuşaklı - Ein Überblick, *MDOG* 128, 1996; M. Giorgieri, Ein Text über Tempelbedienstete aus Kuşaklı (KuT 32), *MDOG* 128 (1996).

13. M. Salvini, Una Lettera di *Hattušili I* Relativa alla Spedizione Contro *Ḫaḫḫum*, *Studi Micenei ed Egeo-Anatolici (SMEA)*, XXXII (1994), s. 61-80, Pl. I-IV.

Haritada görülen sayısal belirteçler makaledeki çizelgede "Bib." başlığı altında verilen sayılarla eşdeğerdir. Buluntu yerlerinde ele geçen tabletlere ilişkin yayın bilgileri aynı rakamlarla *Bibliyografya* bölümünde verilmiştir.

